

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Operational Research) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการใช้แนวปฏิบัติในการออกกำลังกายเพื่อฟื้นฟูสภาพผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองในชุมชน ตำบลน้ำโจ้ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ 1) ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองและเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลแม่ทะ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง จำนวน 25 คน 2) ญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่ศึกษา จำนวน 25 คน และ 3) เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง เป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลน้ำโจ้ จำนวน 9 คน ที่ยินยอมและให้ความร่วมมือในการศึกษานี้

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการครั้งนี้ เป็นแนวปฏิบัติพยาบาลในการออกกำลังกายเพื่อฟื้นฟูสภาพผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองในชุมชน ตำบลน้ำโจ้ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง ที่นำมาจากแนวปฏิบัติทางการพยาบาลในการออกกำลังกายเพื่อฟื้นฟูสภาพผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้านของเปรมจิต จันทะแจ่ม (2552) ผู้ศึกษาได้ปรับปรุงสาระสำคัญบางหัวข้อให้เหมาะสมกับผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองในชุมชน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ประกอบด้วย 1) แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ข้อมูลผู้ป่วยและผู้ดูแลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง 2) แบบประเมินความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันและภาวะทุพพลภาพ โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ผู้ศึกษาได้นำแนวปฏิบัติดังกล่าวไปทดลองใช้กับผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง, ญาติผู้ดูแลและเจ้าหน้าที่ในพื้นที่และบริบทใกล้เคียงกับพื้นที่ๆ ทำการศึกษา จำนวน 10 ราย แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 3) แบบประเมินผลกระทบจากโรคหลอดเลือดสมองเพื่อคุณภาพชีวิตโดยใช้แบบประเมิน (Stroke impact scale) ผู้ศึกษาได้นำแนวปฏิบัติดังกล่าวไปทดลองใช้กับผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง, ญาติผู้ดูแลและเจ้าหน้าที่ในพื้นที่และบริบทใกล้เคียงกับพื้นที่ๆ ทำการศึกษา จำนวน 10 ราย แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 4) แบบประเมินความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบดูแล ใช้แบบวัดความพึงพอใจของ สุพรรณิ เจริญวิเศษ (2548) ซึ่งผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ค่าดัชนีความตรงด้าน

เนื้อหาเท่ากับ 1.5) แบบประเมินความพึงพอใจของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ใช้แบบวัดความพึงพอใจของ สุพรรณิ เจริญวิศิษฐ์ (2548) ซึ่งผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ค่าดัชนีความตรงด้านเนื้อหาเท่ากับ 1

ผู้ศึกษาเป็นผู้ดำเนินการศึกษาและรวบรวมข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยนำเครื่องมือไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ ข้อมูลที่ได้วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนาโดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ ส่วนการเปรียบเทียบผลลัพธ์ระหว่างความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองก่อนและหลังดำเนินการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ป่วย ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติ Fisher's exact test และการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคุณภาพชีวิตผู้ป่วยตาม Stroke impact scale ก่อนและหลังการดำเนินการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ป่วย ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติ pair t-test และข้อมูลความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลและญาติผู้ดูแล ต่อการใช้แนวปฏิบัติพยาบาลในการออกกำลังกายเพื่อฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองในชุมชน วิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนาโดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ

ผลการศึกษาพบว่า

1. หลังการใช้แนวปฏิบัติพยาบาลในการออกกำลังกายเพื่อฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองในชุมชน ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองมีความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$)
2. หลังการใช้แนวปฏิบัติพยาบาลในการออกกำลังกายเพื่อฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองในชุมชน ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองมีคะแนนคุณภาพชีวิตเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) ในด้านร่างกายและคุณภาพชีวิตโดยรวม และพบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ในด้านที่แสดงถึงข้อจำกัดหรือความยากลำบากในการปฏิบัติ ได้แก่ ด้านความจำและการคิด ความสามารถในการสื่อสารการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ความสามารถในการเคลื่อนไหว ความสามารถในการใช้มือข้างที่เป็นอัมพาต และความสามารถในการเข้าร่วมกิจกรรม และพบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตเพิ่มขึ้นแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติได้แก่ด้านอารมณ์และความรู้สึก ($p = .106$)
3. เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการใช้แนวปฏิบัติพยาบาลในการออกกำลังกายเพื่อฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองในชุมชน
4. ญาติผู้ดูแลทุกคนมีความพึงพอใจต่อการใช้แนวปฏิบัติพยาบาลในการออกกำลังกายเพื่อฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองในชุมชน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1. การนำแนวปฏิบัติพยาบาลในการออกกำลังกายเพื่อฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองในชุมชนไปใช้ ควรมีการปรับเนื้อหาให้มีความชัดเจนและสอดคล้องกับบริบทของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง
2. ควรมีการติดตามประเมินผลระยะยาว โดยติดตามนิเทศการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติอย่างเป็นระบบ
3. จัดให้มีโปรแกรมการฟื้นฟูสภาพผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองโดยศึกษารายกลุ่ม โดยมีกลุ่มผู้ป่วยและญาติที่ประสบความสำเร็จในการดูแลฟื้นฟูสภาพ (ผู้ป่วยและญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่ป่วยอย่างน้อย 6 เดือนขึ้นไป) ร่วมสาธิตวิธีการและถ่ายทอดประสบการณ์แลกเปลี่ยนความคิดเห็นแก่ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองรายใหม่ (ตั้งแต่ก่อนจำหน่ายกลับบ้าน) เพื่อให้เกิดความเข้าใจและมั่นใจในการปฏิบัติ อีกทั้งยังทำให้เกิดกำลังใจที่จะฟื้นฟูสภาพตนเองอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการทำการศึกษารั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยการจัดระบบบริการที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของญาติและผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองในการดูแลตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยประยุกต์ใช้การสร้างเสริมสุขภาพในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองและโรคเรื้อรังอื่นๆ
2. ควรมีการศึกษาศักยภาพการใช้แนวปฏิบัติในการออกกำลังกายเพื่อฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง และมีการติดตามอย่างต่อเนื่อง
3. ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัว ชุมชน เจ้าหน้าที่ในการดูแลผู้ป่วยตามปัญหาและความต้องการของผู้ป่วย โดยศึกษาถึงความต้องการของผู้ป่วยและญาติผู้ดูแลในการประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว เจ้าหน้าที่และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชน
4. ควรมีการจัดทำโปรแกรมการเตรียมผู้ป่วยและญาติก่อนจำหน่ายกลับบ้าน พร้อมส่งต่อข้อมูลให้กับชุมชนได้รับทราบ เพื่อติดตามดูแลผู้ป่วยตั้งแต่วะเริ่มแรกเมื่อผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองกลับไปอยู่ที่บ้านรวมถึงควรมีการศึกษาถึงบริบทสังคม เพื่อเป็นแนวทางในการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองในชุมชน โดยมีแหล่งสนับสนุนทางสังคมร่วมด้วย